

Εκδήλωση για την Ευρώπη ως Προορισμό /
Destination Europe Summit
European Travel Commission & Euronews

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Υπουργείο Τουρισμού

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ | ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Εκδήλωση για την Ευρώπη ως Προορισμό /Destination Europe Summit

Πότε

27 Ιουνίου 2023

Φορέας υλοποίησης

Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ταξιδιού (European Travel Commission) και το ευρωπαϊκό ειδησεογραφικό κανάλι Euronews

Πού;

Δια ζώσης (Βρυξέλλες) και διαδικτυακά

Σκοπός εκδήλωσης

Η παρουσίαση και ανταλλαγή απόψεων αναφορικά με σημαντικά ζητήματα που άπτονται του τουρισμού στην ΕΕ.

Βασικές ενότητες

Συνεδρία με θέμα «Ο δρόμος προς την επίτευξη των στόχων» - Συνέντευξη του Thierry Bretton, Επιτρόπου Εσωτερικής Αγοράς της ΕΕ- Συνέντευξη του Glenn Fogel, CEO της πλατφόρμας κρατήσεων Booking.com - Συνεδρία με θέμα «Καλύτερη ταξιδιωτική εμπειρία»

Ποιοι συμμετείχαν

Εκπρόσωποι του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα καθώς και της ΕΕ.

Γενικότερο πλαίσιο

Ανάκαμψη μετά την πανδημία, ψηφιακή και πράσινη μετάβαση, διατήρηση της ανταγωνιστικότητας

Βασικά συμπεράσματα

Link:

<https://www.destination-europe-summit.com/p/1>

Εισαγωγή

Βασικός σκοπός της εκδήλωσης ήταν η παρουσίαση και ανταλλαγή απόψεων από εκπροσώπους του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα αναφορικά με σειρά κρίσιμων ζητημάτων όπως η ανάκαμψη του τουριστικού τομέα μετά την πανδημία υπό την πίεση συνεχιζόμενων κρίσεων (γεωπολιτική αστάθεια, πληθωρισμός, κλιματική αλλαγή), η διατήρησης της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ ως τουριστικού προορισμού, η ανάγκη για την επίτευξη βιώσιμου και ψηφιακού μετασχηματισμού του τουριστικού οικοσυστήματος συνολικά αλλά και η ανάδυση νέων ευκαιριών. Την εκδήλωση συντόνισε η **Meabh McMahon**, ανταποκρίτρια ευρωπαϊκών υποθέσεων και παρουσιάστρια στο ειδησεογραφικό κανάλι Euronews.

Αρχικά το λόγο έλαβε ο **Eduardo Santander**, Εκτελεστικός Διευθυντής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ταξιδιών (European Travel Commission, εφεξής ETC). Ευχαρίστησε όλους τους παρευρισκόμενους και τους καλωσόρισε στην εκδήλωση. Στόχο της εκδήλωσης αποτελεί η εξέταση των βασικών προκλήσεων που αναδύονται μετά την πανδημία για τον τομέα του τουρισμού (οικονομική ανασφάλεια, πληθωρισμός, πόλεμος την Ουκρανία, περιορισμοί στις αεροπορικές μεταφορές). Βασικό ερώτημα είναι το κατά πόσο η καταγραφόμενη ανάκαμψη οφείλεται στην αυξημένη ζήτηση μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων (pent-up demand) ή αποδεικνύει την ανθεκτικότητα του ευρωπαϊκού τουρισμού.

Εν συνεχεία προχώρησε σε συνοπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της τελευταίας έρευνας της ETC αναφορικά με τις ενδοευρωπαϊκές ταξιδιωτικές τάσεις¹. Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας είναι τα ακόλουθα:

- Η πρόθεση των Ευρωπαίων για την πραγματοποίηση ταξιδιών κατά τους ερχόμενους έξι μήνες (Ιούνιος έως Νοέμβριος 2023) είναι υψηλή (69%), αλλά υπολείπεται της αντίστοιχης για το καλοκαίρι του 2023 κατά 4%. Ως εκ τούτου, υπάρχουν αμφιβολίες για το κατά πόσο το 2023 θα αποτελέσει έτος ρεκόρ.
- Περίπου το 24% των ευρωπαίων ταξιδιωτών εκφράζουν την ανησυχία τους για την οικονομική κατάσταση και τη μεγάλη αύξηση του κόστους διαμονής και μεταφορών. Παράλληλα, περίπου το 17% ανησυχεί για την προσωπική του οικονομική κατάσταση.
- Περίπου το 8% των ευρωπαίων ταξιδιωτών θεωρούν πως τα ακραία καιρικά φαινόμενα αποτελούν μία σημαντική αιτία ανησυχίας. Το εν λόγω εύρημα καταδεικνύει τη μεγάλη έμφαση που πρέπει να δοθεί στον πράσινο μετασχηματισμό της τουριστικής βιομηχανίας.
- Αναντιστοιχία μεταξύ της ζήτησης και της προσφοράς τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών βιώσιμου τουρισμού: παρόλο που το ενδιαφέρον για την πραγματοποίηση βιώσιμων ταξιδιών αυξάνεται, η προσφορά βιώσιμων προϊόντων και υπηρεσιών υπολείπεται σημαντικά.

Ολοκληρώνοντας την παρουσίασή του αναφέρθηκε στην ανάγκη περιορισμού της διαρκούς θεωρητικής ανάλυσης των προβλημάτων και την προτεραιοποίηση της υλοποίησης των διαθέσιμων λύσεων.

¹ Η έρευνα της οποίας ο τίτλος είναι "Monitoring sentiment for domestic and intra-european travel. Travel Horizon June-November 2023" είναι διαθέσιμη στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://etc-corporate.org/uploads/2023/07/2023_ETC_MSJET_Results_Wave_16.pdf

1η Συνεδρία: Ο δρόμος προς την επίτευξη των στόχων (Getting there)

Σκοπός της συνεδρίας ήταν η εξέταση της ανάκαμψης των ταξιδιωτικών ροών προς και εντός της ΕΕ μετά την πανδημία. Συζητήθηκαν θέματα που αφορούν την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ ως τουριστικού προορισμού, την πολιτική θεωρήσεων της ΕΕ, το ζήτημα των αφορολόγητων αγορών, τη δυσκολία εύρεσης εργαζομένων από τις τουριστικές επιχειρήσεις κ.ά. Στη συνεδρία συμμετείχαν οι:

- Juan Fernando López Aguilar, μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Πρόεδρος της Επιτροπής αρμόδιας για θέματα Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE Committee)
- Jorge Pascal, Αντιπρόεδρος υπεύθυνος για Νέες Αγορές και Δημόσιες Υποθέσεις της Global Blue
- Susanne Kraus-Winkler, Υφυπουργός Τουρισμού της Αυστρίας
- Peter De Wilde, Πρόεδρος του δικτύου NECTouR και του τουριστικού φορέα της Φλάνδρας, Tourism Flanders
- Raúl Fuentes Milani, Πρέσβης και αναπληρωτής μόνιμος αντιπρόσωπος της Ισπανίας στην ΕΕ
- Luís Araújo, πρώην Πρόεδρος του εθνικού φορέα τουρισμού της Πορτογαλίας, Turismo de Portugal

Το πρώτο σκέλος της συζήτησης αφορούσε το ζήτημα της **ανάκαμψης του ευρωπαϊκού τουρισμού**.

Αρχικά τον λόγο έλαβε ο **Luís Araújo**, πρώην Πρόεδρος του εθνικού φορέα τουρισμού της Πορτογαλίας, Turismo de Portugal, ο οποίος υποστήριξε πως σύμφωνα με τα μέχρι στιγμής δεδομένα ο τουρισμός στην Ευρώπη ανακάμπτει αν και με διαφορετικούς ρυθμούς ανά χώρα. Επεσήμανε πως ορισμένες χώρες αντιμετωπίζουν προβλήματα λόγω των **περιορισμένων ροών από Ρωσία** ενώ σε άλλες η **ανταπόκριση από την αγορά των ΗΠΑ ξεπέρασε τις προσδοκίες**. Παράλληλα, **μειωμένη είναι η ζήτηση από ασιατικές χώρες**, λόγω των προβλημάτων στην αεροπορική σύνδεση εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία (ειδικά για την αγορά της Ιαπωνίας) και της αύξησης των τιμών των αεροπορικών εισιτηρίων. Παράλληλα, παράγοντες όπως η ευκολία της διαδικασίας κράτησης αλλά και η δυνατότητα πραγματοποίησης απρόσκοπτων ταξιδιών (seamless travel) επηρεάζουν τις επιλογές των επισκεπτών από χώρες της Ασίας και υποβαθμίζουν την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών προορισμών έναντι προορισμών στην Αμερική, την Ασία και την Αφρική. Εντούτοις, η γενική εικόνα για τη **Νότια Ευρώπη** είναι **εξαιρετικά θετική**.

Η **Susanne Kraus-Winkler**, Υφυπουργός Τουρισμού της Αυστρίας, επιβεβαίωσε τις αυξημένες ροές από ΗΠΑ προς την Αυστρία οι οποίες οφείλονται στη συναλλαγματική ισοτιμία και το παραδοσιακά υψηλό ενδιαφέρον των Αμερικανών επισκεπτών για την πολιτιστική κληρονομιά της ΕΕ. Υποστήριξε πως ο τουρισμός στην Αυστρία ανακάμπτει αλλά καταγράφεται μείωση κατά 10% στις διανυκτερεύσεις με τα έσοδα, ωστόσο, να μην παρουσιάζουν μείωση. Επεσήμανε ωστόσο πως το 80% των επισκεπτών προέρχεται από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ βασική πρόκληση συνεχίζουν να αποτελούν οι μακρινές αγορές (long haul markets) και οι περιορισμένες ροές από ασιατικές χώρες και κυρίως από την Κίνα, αγορές που άνοιξαν αργότερα από τις υπόλοιπες. Υπογράμμισε πως οι προσπάθειες της Αυστρίας αύξηση των ροών από νέες αγορές στη Μέση και Εγγύς Ανατολή στέφθηκαν με απόλυτη επιτυχία.

Ο **Peter De Wilde**, Πρόεδρος του δικτύου NECTouR και του τουριστικού φορέα της Φλάνδρας, Tourism Flanders, υποστήριξε πως προκειμένου η Ευρώπη να παραμείνει ο

δημοφιλέστερος τουριστικός προορισμός στον κόσμο οφείλει να επανεφεύρει τον εαυτό της ως τουριστικό προορισμό. Επεσήμανε πως μία τάση που δείχνει να εδραιώνεται είναι ο **εγχώριος τουρισμός**. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός πως στη Φλάνδρα καταγράφηκε αύξηση κατά 14%. Υποστήριξε, ωστόσο, πως πρέπει να οριστεί εκ νέου η έννοια του εγχώριου τουρισμού με τα ενδοευρωπαϊκά ταξίδια να λογίζονται ως εγχώρια.

Ο κύκλος των τοποθετήσεων για το συγκεκριμένο ερώτημα ολοκληρώθηκε με τη συμβολή του **Jorge Pascal**, Αντιπροέδρου υπεύθυνου για Νέες Αγορές και Δημόσιες Υποθέσεις της Global Blue, επιβεβαίωσε πως η ανάκαμψη είναι ισχυρή ειδικά από τις αγορές των ΗΠΑ και της Μέσης Ανατολής, παρόλο που οι ροές από την Κίνα είναι μέχρι στιγμής αναιμικές. Εντούτοις, ανέφερε πως, με βάση πρόσφατες έρευνες, το 85% των Κινέζων δηλώνει πως επιθυμεί να ταξιδέψει σύντομα, ενώ για το 63% οι αφορολόγητες αγορές (tax free shopping) αποτελεί το βασικό κίνητρο πραγματοποίησης αγορών στην Ευρώπη. Κατά τη διάρκεια των παρεμβάσεων του επικεντρώθηκε στη **σημασία των αφορολόγητων αγορών ως βασικού στοιχείου της τουριστικής εμπειρίας και κινήτρου για την επιλογή προορισμού** αλλά και στη συμβολή τους στην ευρωπαϊκή οικονομία. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός πως το 2019 10 εκ. επισκέπτες προέβησαν σε αφορολόγητες αγορές σε 350 πόλεις στην Ευρώπη δαπανώντας συνολικά 20 δις ευρώ, ενώ εκτιμάται πως οι αφορολόγητες αγορές υποστηρίζουν περισσότερες από 230.000 θέσεις εργασίας στην ΕΕ και συμβάλλουν κατά 14 δις ευρώ στο ευρωπαϊκό ΑΕΠ και κατά 5 δις ευρώ με όρους φορολογικών εσόδων.

Το δεύτερο σκέλος της συζήτησης αφορούσε κατά κύριο λόγο τις **πολιτικές της ΕΕ αναφορικά με τον τουρισμό και τις πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί**.

Σύμφωνα με τον **Raúl Fuentes Milani**, πρέσβη και αναπληρωτή μόνιμο αντιπρόσωπο της Ισπανίας στην ΕΕ, στο πρόγραμμα της ισπανικής προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ που ξεκινά την πρώτη Ιουλίου περιλαμβάνεται η προσπάθεια ο τουρισμός να συνδεθεί στενότερα με άλλους τομείς της οικονομίας και ευρωπαϊκές πολιτικές όπως η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση καθώς και η επιδίωξη δημιουργία ενός **άτυπου συμβουλίου υπουργών τουρισμού** το οποίο θα μπορούσε στο μέλλον να θεσμοθετηθεί. Επιπροσθέτως, αναφέρθηκε και στο **ζήτημα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού (ETIAS-European Travel Information and Authorisation System)**, το οποίο εκτιμά πως θα εφαρμοστεί μετά το 2024². Παραδέχτηκε πως πρόκειται για ένα περίπλοκο σύστημα, ωστόσο επεσήμανε πως υπάρχει τόσο η πολιτική βούληση όσο και τα τεχνολογικά εργαλεία ώστε να εφαρμοστεί με επιτυχία.

Ο **Juan Fernando López Aguilar**, μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Πρόεδρος της Επιτροπής αρμόδιας για θέματα Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE Committee), υποστήριξε πως ο τουρισμός μετατρέπεται σταδιακά σε κοινή ευρωπαϊκή πολιτική. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η εν εξελίξει **ψηφιοποίηση της διαδικασίας έκδοσης θεώρησης εισόδου Schengen**³. Εκτιμάται πως η συμμετοχή των κρατών μελών στο σύστημα ηλεκτρονικής θεώρησης εισόδου Schengen θα είναι εθελοντική από το

² Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού ETIAS (European Travel Information and Authorisation System) αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο που από το 2024 αναμένεται να επιτρέψει την ενίσχυση του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ, με την εκ των προτέρων διεξαγωγή ελέγχων για τους υπηκόους των τρίτων χωρών οι οποίοι επιθυμούν να ταξιδέψουν στο χώρο Schengen και δεν χρειάζεται να διαθέτουν θεώρηση εισόδου Schengen. Η αίτηση θα πραγματοποιείται ηλεκτρονικά και οι πληροφορίες που θα υποβάλλονται θα ελέγχονται με αυτοματοποιημένο τρόπο από τις βάσεις δεδομένων της ΕΕ και της Ιντερπόλ. Οι πληροφορίες αντλήθηκαν από τους ακόλουθους συνδέσμους: <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2018/09/05/european-travel-information-and-authorisation-system-etias-council-adopts-regulation/> και https://travel-europe.europa.eu/etias/what-etias_en

³ Περιλαμβάνεται η δημιουργία ενιαίας διαδικτυακής πλατφόρμας αίτησης και η ψηφιοποίηση της ίδιας της θεώρησης εισόδου. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3220

2025 ως το 2031 και υποχρεωτική μετά το 2031, ενισχύοντας περαιτέρω την ελευθερία των μετακινήσεων και κυρίως τον τουρισμό. Η καθυστέρηση οφείλεται στις μεγάλες επενδύσεις που απαιτήθηκαν για την εφαρμογή της αλλά και λόγω της μειωμένης διασυνδεσιμότητας μεταξύ των ευρωπαϊκών συστημάτων πληροφοριών. Ειδική αναφορά πραγματοποίησε και στην πρόταση της ισπανικής προεδρίας για τη δημιουργία ενός **Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τον Τουρισμό (European Tourism Agency)**⁴ θα μπορούσε να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τουρισμού με τη δημιουργία μηχανισμών διαχείρισης κρίσεων, την ανταλλαγή καλών πρακτικών, την παροχή χρηματοδότησης αλλά και τεχνικής και νομοθετικής στήριξης για την πρόσβαση σε ευρωπαϊκά κονδύλια και την ανάπτυξη στενότερων επαφών με τομείς παρακείμενους στον τουρισμό, όπως οι μεταφορές.

Με τη σειρά του ο **Louis Arauco**, πρώην Πρόεδρος του εθνικού φορέα τουρισμού της Πορτογαλίας, Turismo de Portugal, εξέφρασε την ικανοποίησή του για την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού (ETIAS) το οποίο θα αποτελέσει ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα για την Ευρώπη ως τουριστικό προορισμό. Επεσήμανε, ωστόσο, πως το χρονικό διάστημα που απαιτήθηκε για την υλοποίησή του και για την ολοκλήρωση άλλων πρωτοβουλιών που αφορούν την απλοποίηση των ταξιδιών προς την Ευρώπη είναι μεγάλο. Υπογράμμισε πως προκειμένου η **ΕΕ να καταστεί προορισμός που είναι δυνατή η πραγματοποίηση απρόσκοπτων ταξιδιών (seamless travel)** αλλά και να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα του ευρωπαϊκού τουριστικού οικοσυστήματος, προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στην **ενοποίηση των ηλεκτρονικών συστημάτων πληρωμών** τα οποία διαφοροποιούνται ανά χώρα. Ένα ακόμα σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση αποτελεί η κατάθεση το 2022 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή νομοθετικής πρότασης με σκοπό να καταστούν οι **άμεσες πληρωμές σε ευρώ (instant payments)** διαθέσιμες σε όλους τους πολίτες και τις επιχειρήσεις⁵.

Έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου αναφορικά με την **έλλειψη συγκεκριμένων χρηματοδοτικών εργαλείων αλλά και τεχνικής βοήθειας προς τις τουριστικές επιχειρήσεις** και κυρίως προς τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Παράλληλα, υποστήριξε πως τα ευρωπαϊκά όργανα πρέπει να κατανοήσουν το βαθμό στον οποίο οι αποφάσεις που λαμβάνουν σχετικά με ζητήματα όπως οι αεροπορικές διασυνδέσεις και η φορολογία στις μεταφορές, επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα μεμονωμένων κρατών μελών (π.χ. της Πορτογαλίας όπου η πλειονότητα του εισερχόμενου τουρισμού φτάνει στη χώρα με αεροπλάνο).

Η **Susanne Kraus-Winkler** υπενθύμισε πως το ζήτημα της ευκολίας πρόσβασης πολιτών από τρίτες χώρες στην ΕΕ, είτε μέσω του συστήματος ETIAS είτε μέσω της ηλεκτρονικής θεώρησης εισόδου Schengen συνδέεται στενά με την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών προορισμών. Εξέφρασε την ανησυχία της πως άλλοι προορισμοί έχουν αναπτύξει **απλοποιημένα συστήματα ηλεκτρονικών θεωρήσεων** τη στιγμή που η ΕΕ καθυστερεί υπέρμετρα στο εν λόγω ζήτημα. Ένα ακόμα ζήτημα στο οποίο αναφέρθηκε κατά τις παρεμβάσεις της ήταν της ανάγκης οι νέες τουριστικές πολιτικές και στρατηγικές να σχεδιάζονται σε συνεργασία με τον τοπικό πληθυσμό για αυτό και είναι αναγκαία η συνεχής μέτρηση της αποδοχής του τουρισμού από τις τοπικές κοινωνίες. Όσον αφορά το **πρόβλημα της έλλειψης προσωπικού** παρουσίασε συνοπτικά τα μέτρα που έχει λάβει η Αυστρία για το μετριασμό του. Πρόκειται συγκεκριμένα, πρώτον, για το Σύστημα Παροχής Άδειας Εργασίας σε Εποχικούς Εργαζόμενους (Seasonal workers permit system) και, δεύτερον, τη λεγόμενη

⁴ Η εν λόγω πρόταση της ισπανικής προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ περιλαμβάνεται και στο επίσημο πρόγραμμα της το οποίο είναι διαθέσιμο στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://spanish-presidency.consilium.europa.eu/media/e4ujaagq/the-spanish-presidency-programme.pdf>

⁵ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_22_6272

Red-White-Red Card που αφορά την προσέλκυση εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης⁶. Συμφώνησε στην **ανάγκη δημιουργίας διακριτού συμβουλίου ή έστω άτυπης ομάδας που θα συμμετέχουν οι αρμόδιοι Υπουργοί και Υφυπουργοί Τουρισμού**⁷, όπου θα είναι δυνατή η πραγματοποίηση συζητήσεων σε υψηλό επίπεδο και η ανταλλαγή απόψεων, καθοριστικό βήμα για το μέλλον του τουριστικού τομέα. Επιπροσθέτως, τόνισε τη μεγάλη σημασία των **σιδηροδρομικών μεταφορών** για τον τουρισμό της Αυστρίας, βασικού κόμβου σιδηροδρομικής διασύνδεσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ ανακοίνωσε πως σχεδιάζεται η αύξηση των νυχτερινών δρομολογίων με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος.

Ο **Peter De Wilde**, Πρόεδρος του δικτύου NECTouR και του τουριστικού φορέα της Φλάνδρας, Tourism Flanders, υπογράμμισε την αναγκαιότητα τα διαφορετικά επίπεδα διακυβέρνησης εντός της ΕΕ να συντονιστούν καλύτερα και να διαμορφωθεί ένα ισχυρό κοινό όραμα για τον ευρωπαϊκό τουρισμό συνολικά. Υπογράμμισε πως ο υγιής ανταγωνισμός αποτελεί τη βασική κινητήρια δύναμη της ευρωπαϊκής αριστείας ενώ η μεγαλύτερη πρόκληση για το μέλλον του τουρισμού είναι η έλλειψη προσωπικού που οφείλεται στις χαμηλές μισθολογικές αποδοχές και τις απαιτητικές ώρες εργασίας.

Συνέντευξη του Thierry Breton, Επιτρόπου Εσωτερικής Αγοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Ακολούθησε **συνέντευξη του Thierry Breton**, Επιτρόπου Εσωτερικής Αγοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, ο Επίτροπος υπογράμμισε πως ο τουρισμός αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα οικοσυστήματα της ευρωπαϊκής οικονομίας, κάτι που έγινε αντιληπτό κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Η ανταπόκριση της ΕΕ στην πανδημία ήταν άμεση και το σχέδιο ανάκαμψης NextGenerationEU⁸ θα συμβάλλει στην ανοικοδόμηση της ΕΕ μετά την πανδημία. Εν συνεχεία, τέθηκε μία σειρά από ερωτήσεις αναφορικά με μία σειρά ζητημάτων. Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των απαντήσεων που δόθηκαν από τον Thierry Breton:

- Η σημαντικές αλλαγές που έχουν επέλθει στις συνήθειες των ευρωπαίων πολιτών (π.χ. τηλεργασία) επηρέασαν και τον τουρισμό. Αναδύεται μία **νέα αντίληψη για τον τουρισμό** στις νέες γενιές, και όχι μόνο, και κρίνεται ως επιτακτική η κατανόηση των νέων τάσεων (**συμπεριληπτικότητα, βιώσιμος τουρισμός**).
- Οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας είναι η **βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζομένων, η έλλειψη προσωπικού και η εύρεση νέων ταλέντων**. Ταυτόχρονα κρίνεται ως επιτακτική η ανάγκη επανασχεδιασμού των ίδιων των θέσεων εργασίας ώστε να ανταποκρίνονται στα νέα δεδομένα.
- Σημαντική θα είναι η συμβολή του εν εξελίξει έργου για τον **Κοινό Ευρωπαϊκό Χώρο Δεδομένων για τον Τουρισμό (Data space for tourism)**. Υπογράμμισε πως η αξιοποίηση μεγάλων δεδομένων θα συμβάλει στην άντληση καίριων πληροφοριών που μπορούν να αξιοποιηθούν για τη διαμόρφωση τουριστικών προϊόντων, την αντιμετώπιση των προκλήσεων που εγείρουν πρακτικές όπως η βραχυπρόθεσμη μίσθωση κ.α.

⁶ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.workinaustria.com/en/residence-employment/red-white-red-card/>

⁷ Μέχρι στιγμής δεν υπάρχει διακριτό συμβούλιο για τη συγκεκριμένη πολιτική αλλά είναι μέρος του Συμβουλίου Αρμόδιου για θέματα ανταγωνιστικότητας (Competitiveness Council-COMPET).

⁸ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://next-generation-eu.europa.eu/index_en

υπηρεσιών καθώς και να αυξηθεί η ορατότητα και η ασφάλεια του κλάδου συνολικά και των χρηστών πιο συγκεκριμένα. Πριν το τέλος του έτους η νομοθετική πρωτοβουλία της ΕΕ για το εν λόγω ζήτημα θα εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο και θα τεθεί σε ισχύ¹⁵.

- Απαντώντας σε ερώτημα που αφορούσε τη **γεωπολιτική κατάσταση στην Ευρώπη**, υποστήριξε πως οι εντάσεις θα συνεχίσουν να επηρεάζουν τον τουρισμό. Ανέφερε πως οι ροές από τη Ρωσία μειώθηκαν κατά 90% και πως επηρεάστηκαν σε σημαντικό βαθμό και οι αφίξεις από την Κίνα, οι οποίες, ωστόσο, είναι πιθανό πως θα ομαλοποιηθούν στο μέλλον.
- Για το ζήτημα της **θεώρησης εισόδου Schengen**, ανέφερε πως πρόκειται για μία διαδικασία συνεχούς βελτίωσης και απλοποίησης των διαδικασιών.

Ολοκληρώνοντας τη συνέντευξη και αναφερόμενος στις επερχόμενες εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, υποστήριξε πως το όραμα της ΕΕ για τον τουρισμό δεν πρόκειται να μεταβληθεί αλλά η υλοποίησή του θα πραγματοποιηθεί από την επιτροπή που θα προκύψει μετά τις εκλογές.

Συνέντευξη του Glenn Fogel, CEO της πλατφόρμας κρατήσεων Booking.com

Ακολούθησε συνέντευξη του **Glenn Fogel**, Διευθύνοντα Συμβούλου της διαδικτυακής πλατφόρμας κρατήσεων Booking.com. Αρχικά η κα Μέabh McMahon, συντονίστρια της εκδήλωσης, έθεσε το ερώτημα κατά πόσο η πλατφόρμα εξήλθε ενισχυμένη από την πανδημία. Ο κος Fogel ανέφερε πως το παρελθόν παρέχει σημαντικά μαθήματα και πως τα μέχρι στιγμής στοιχεία για την ανάκαμψη είναι εξαιρετικά θετικά με εξαίρεση τις ροές από την Ασία και κυρίως από την Κίνα οι οποίες δεν έχουν ανακάμψει πλήρως ακόμα. Υπογράμμισε πως ο η βιομηχανία του τουρισμού είναι εξαιρετικά ευάλωτη σε κρίσεις που ανακύπτουν διαρκώς, ως εκ τούτου, απαιτείται ευελιξία και ταχύτατη αντίδραση. Εν συνεχεία, αναφέρθηκε στα εξής ζητήματα:

- Η φετινή χρονιά σημαδεύτηκε από την έλλειψη προσωπικού στα αεροδρόμια και τις τεράστιες ουρές γεγονός που δεν πρέπει να επαναληφθεί στο μέλλον.
- Παρατηρείται όλο και εντονότερα το **φαινόμενο της «αλυσιοποίησης» (chainification) της βιομηχανίας ξενοδοχείων**, δηλαδή της επικράτησης μικρού αριθμού αλυσίδων ξενοδοχείων¹⁶, γεγονός που θέτει σε κίνδυνο την επιβίωση των ΜμΕ, που δεν έχουν την ευχέρεια να προβούν σε μεγάλες επενδύσεις.
- Το **«Πρόγραμμα Βιώσιμου Ταξιδιού» (Travel Sustainable Program)**¹⁷, στο πλαίσιο του οποίου έχει δρομολογηθεί σειρά δράσεων με στόχο την στήριξη της προσπάθειας των ξενοδοχείων για την πράσινη μετάβαση, συμμετέχουν ήδη περισσότερες από μισό εκατομμύριο επιχειρήσεις σε όλο τον κόσμο.
- Η πρωτοβουλία της πλατφόρμας με τίτλο **«Πιστοποίηση Βιώσιμων Ταξιδιών» (Sustainability Travel Badge)**¹⁸ με το οποίο αναγνωρίζονται οι προσπάθειες που καταβάλουν ξενοδοχειακές μονάδες για την πράσινη μετάβαση και παρέχονται στις επιχειρήσεις σχετικές πληροφορίες και εργαλεία.

¹⁵ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_6493

¹⁶ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.hospitality.today/article/the-chainification-of-europes-hotel-industry>

¹⁷ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://partner.booking.com/en-gb/travel-sustainable>

¹⁸ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://partner.booking.com/en-gb/solutions/advice/sustainability-solutions>

- Επεσήμανε πως η αύξηση του κόστους λειτουργίας των καταλυμάτων (κυρίως λόγω του μισθολογικού κόστους) αλλά και το υψηλό κόστος (σε επενδύσεις, εργατώρες και εξειδικευμένο προσωπικό) της ίδιας της πράσινης μετάβασης επιβαρύνει σημαντικά τις επιχειρήσεις.
- Όσον αφορά την επίδραση νέων τεχνολογιών και πιο συγκεκριμένα της **τεχνητής νοημοσύνης** στο μέλλον του τομέα, διαπίστωσε πως είναι επιτακτική η ανάγκη δημιουργίας ενός ρυθμιστικού πλαισίου που να υπηρετεί τα συμφέροντα της κοινωνίας χωρίς να θέτει εμπόδια σε πιθανά οφέλη που θα προκύψουν από την αξιοποίησή τους. Ειδική μέριμνα πρέπει να ληφθεί ώστε να μην υπονομεύονται οι ίσοι όροι ανταγωνισμού των επιχειρήσεων και να παρέχεται στήριξη των ΜμΕ για τις οποίες η διαχείριση των νέων τεχνολογιών αποτελεί μεγάλη πρόκληση. Ταυτόχρονα, σημαντική πρόκληση για πολυεθνικές εταιρίες όπως η Booking.com θα αποτελέσει η διαχείριση διαφορετικών ρυθμιστικών πλαισίων (ΗΠΑ, Κίνα, Ευρώπη) και κάλεσε τις ρυθμιστικές αρχές από όλο τον κόσμο να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για όσο το δυνατόν μεγαλύτερη εναρμόνιση.

Σε ό,τι αφορά τις προτεραιότητες που πρέπει να θέσει η ΕΕ, πρότεινε τις ακόλουθες:

- υλοποίηση των προτάσεων,
- απλοποίηση της διαδικασίας πραγματοποίησης κρατήσεων,
- δημιουργία υποδομών στα αεροδρόμια και τις επίγειες μεταφορές,
- αύξηση του προσωπικού ασφαλείας στα αεροδρόμια και
- βελτίωση των συνθηκών εργασίας και των αμοιβών των εργαζομένων στον τουρισμό.

2η συνεδρία: Καλύτερη ταξιδιωτική εμπειρία / Experience better

Σκοπός της συνεδρίας ήταν η εξέταση της πορείας του μετασχηματισμού της ευρωπαϊκής τουριστικής βιομηχανίας προς τη βιώσιμη ανάπτυξη. Εξετάστηκαν ζητήματα που αφορούσαν τη σημασία της βιωσιμότητας κατά την επιλογή προορισμού και τη διοργάνωση ταξιδιών, την αυξανόμενη χρήση του σιδηροδρομικού δικτύου και τις προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι ΜμΕ. Στη συνεδρία συμμετείχαν οι:

- Daniel Mes, μέλος του γραφείου του Frans Timmermans, Πρώτου Αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και υπεύθυνου για θέματα κλιματικής αλλαγής
- Valentina Superti, Προϊσταμένη της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜμΕ (DG GROW) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Kristiina Kietasaari, Προϊσταμένη του επίσημου φορέα τουρισμού της Φινλανδίας, Visit Finland
- Björn Bender, Πρόεδρος και CEO της Rail Europe
- Danielle D'Silva, επικεφαλής βιωσιμότητας της Booking.com
- Feria Kazemi, υπεύθυνη Industry Relations και ταξιδιών για Ευρώπη, Μέση Ανατολή και Ασία της Google.

Ακολουθεί περιληπτική παρουσίαση των βασικών ζητημάτων στα οποία αναφέρθηκε ο κάθε συμμετέχων κατά τη διάρκεια της συζήτησης.

Η **Feria Kazemi**, υπεύθυνη Industry Relations και ταξιδιών για Ευρώπη, Μέση Ανατολή και Ασία της **μηχανής αναζήτησης Google**, παρουσίασε βασικά δεδομένα που έχουν συλλεχθεί από την εταιρία. Διαπιστώνεται αυξημένο ενδιαφέρον από μέρους σημαντικού ποσοστού των ταξιδιωτών για θέματα βιωσιμότητας. Πιο συγκεκριμένα, **τους τελευταίους 12 μήνες οι**

αναζητήσεις διεθνώς για βιώσιμα ταξίδια έχουν αυξηθεί κατά 36%. Εντούτοις, βασικό πρόβλημα αποτελεί το γεγονός πως η πρόθεση δεν μεταφράζεται παρά σπάνια σε δράση, με εξαίρεση την ηλικιακή ομάδα των 18-24. Για την πλειονότητα των επισκεπτών, βασικός στόχος είναι παραμένει η **επίτευξη ισορροπίας μεταξύ του κόστους και της βιωσιμότητας.**

Παράλληλα, αναφέρθηκε στα ευρήματα πρόσφατης έρευνας της Euromonitor, σύμφωνα με την οποία οι ταξιδιώτες επικεντρώνουν την προσοχή τους σε **συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του βιώσιμου ταξιδιού** όπως, μεταξύ άλλων, τα πράσινα πιστοποιητικά για τα καταλύματα και τις εκτιμήσεις για τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα ανά πτήση. Σημαντική πρόκληση αποτελεί η διαθεσιμότητα των εν λόγω πληροφοριών στους σχετικούς ιστοτόπους και η εύκολη πρόσβαση σε αυτές από το σύνολο των υποψηφίων επισκεπτών. Υπογράμμισε, πως στην προσπάθεια αυτή κρίσιμο ρόλο θα διαδραματίσουν συνεργατικά σχήματα όπως η Travalyst (στην οποία συμμετέχουν εταιρίες όπως η google και η booking.com) και τα εργαλεία που αυτά έχουν αναπτύξει, όπως το Μοντέλο Επιπτώσεων Ταξιδιού (Travel Impact Model) που στόχο έχουν τη συλλογή και το διαμοιρασμό δεδομένων που αφορούν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα πτήσεων.

Η **Danielle D'Silva**, επικεφαλής βιωσιμότητας της Booking.com, υπογράμμισε πως οι ταξιδιώτες ενδιαφέρονται όλο και περισσότερο για την **επίπτωση του ταξιδιού τους στο περιβάλλον αλλά και τις τοπικές κοινωνίες.** Στην ετήσια έρευνα που πραγματοποιεί η Booking.com και στην οποία συμμετέχουν 30.000 ταξιδιώτες από όλο τον κόσμο, διαπιστώθηκε πως τα τρία τέταρτα των ερωτηθέντων δήλωσαν πως τους επόμενους 12 μήνες επιθυμούν να ταξιδέψουν με πιο βιώσιμο τρόπο και το 61% δήλωσε πως η πανδημία τους ώθησε σε πιο βιώσιμες επιλογές. Ωστόσο, επεσήμανε πως το **χάσμα μεταξύ της πρόθεσης και της πράξης είναι μεγάλο** και οφείλεται στο υψηλό κόστος και την έλλειψη διαθεσιμότητας πράσινων-βιώσιμων ταξιδιωτικών επιλογών. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός πως στον ιστότοπο της Booking.com λιγότερα από 10.000 καταλύματα (δηλαδή λιγότερο από το 1% των συνολικών καταλυμάτων που είναι διαθέσιμα) έχουν λάβει πράσινη πιστοποίηση από ανεξάρτητους φορείς.

Η Booking.com έχει δημιουργήσει ειδικό **Πρόγραμμα Αναγνώρισης Βιώσιμων Ταξιδιών (Sustainability Recognition Programme)**¹⁹ βασικός στόχος του οποίου είναι η παροχή **στήριξης στις ΜμΕ του κλάδου των καταλυμάτων** στην προσπάθεια μετάβασης σε πιο βιώσιμες πρακτικές με την παροχή καθοδήγησης και τεχνογνωσίας και την επιβράβευση των επιχειρήσεων με παροχή αυξημένης ορατότητας στον ιστότοπο της εταιρείας. Υπογράμμισε πως καίριας σημασίας είναι η **καταγραφή και δημοσιοποίηση της προόδου που επιτυγχάνεται από τις επιχειρήσεις.** Μέχρι στιγμής στο πρόγραμμα συμμετέχουν 1,5 εκ. ακίνητα, γεγονός που παρέχει στην εταιρία μία ολοκληρωμένη εικόνα αναφορικά με την υφιστάμενη κατάσταση στον κλάδο των τουριστικών καταλυμάτων. Επεσήμανε, επιπροσθέτως, πως το δίλημμα που αντιμετωπίζουν οι ταξιδιώτες (κόστος-βιώσιμο ταξίδι) μπορεί να επιλυθεί μόνο στην περίπτωση που οι ταξιδιώτες αντιμετωπίσουν τη **βιωσιμότητα ως προστιθέμενη αξία που ενισχύει την ταξιδιωτική εμπειρία.** Τέλος, επεσήμανε την ανάγκη για **συμπληρωματικότητα μεταξύ των δράσεων** των ρυθμιστικών αρχών, των πολιτικών αρχών, των επιχειρήσεων και των προορισμών.

Ο **Björn Bender**, Πρόεδρος και CEO της Rail Europe, ανέφερε πως ο αριθμός των ταξιδιωτών που έκαναν χρήση του σιδηροδρομικού δικτύου στην Ευρώπη το 2022 αυξήθηκε κατά 12% σε σχέση με το 2019. Η **αύξηση της ζήτησης οφείλεται κατά κύριο λόγο στις νέες γενιές ενώ ένα μεγάλο μέρος των επιβατών προέρχεται από χώρες εκτός της ΕΕ και κυρίως από την αμερικανική ήπειρο.** Παράλληλα, επεσήμανε πως καταγράφονται σημαντικές

¹⁹ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο:
<https://www.sustainability.booking.com/booking-travel-sustainable>

διαφοροποιήσεις στις συνήθειες των ταξιδιωτών που επιλέγουν το σιδηροδρομικό δίκτυο ως μέσο μεταφοράς. Πιο συγκεκριμένα, η διάρκεια των ταξιδιών έχει μειωθεί, πολλοί είναι αυτοί που μεταφέρουν τα ποδήλατά τους ενώ, παράλληλα, αυξάνεται η ζήτηση για νυχτερινά δρομολόγια.

Οι βασικές προκλήσεις που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε είναι οι ακόλουθες:

- Για αιώνες η ανάπτυξη των σιδηροδρομικών δικτύων πραγματοποιούνταν σε εθνικό επίπεδο με αποτέλεσμα η **διασύνδεση μεταξύ των διακριτών εθνικών συστημάτων να παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα**. Είναι αναγκαίο να διαμορφωθεί μία ευρωπαϊκή προοπτική για τις σιδηροδρομικές μεταφορές και ο συντονισμός της πολιτικής για τα σιδηροδρομικά δίκτυα να πραγματοποιείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Τα **συστήματα πραγματοποίησης κρατήσεων είναι απαρχαιωμένα** σε σχέση με τα αντίστοιχα των αεροπορικών μεταφορών. Είναι επιτακτική η ανάγκη για τη δημιουργία ενιαίου σημείου διεπαφής (Interface), το οποίο θα διαχειρίζεται ένα τρίτο μέρος, όπου θα είναι δυνατή η εύρεση της φτηνότερης και ταχύτερης επιλογής σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Καταγράφονται σημαντικές **ελλείψεις σε επίπεδο υποδομών**.

Ο **Daniel Mes**, μέλος του γραφείου του Frans Timmermans, υπενθύμισε πως τα ταξίδια αποτελούν βασική ανθρώπινη ανάγκη. Επεσήμανε πως οι **αεροπορικές μεταφορές** θα αποτελούν πάντα αναπόσπαστο μέρος της ταξιδιωτικής εμπειρίας. Επομένως, πρέπει να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες προκειμένου να καταστούν βιώσιμες και να μην αποτελούν **αιτία μομφής (flight shaming)**, τάση η οποία επηρεάζει την ταξιδιωτική συμπεριφορά ενός αυξανόμενου αριθμού επισκεπτών. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην ανάγκη τόσο οι διεθνείς αερολιμένες όσο και τα περιφερειακά αεροδρόμια, τα οποία είναι σε μεγαλύτερο βαθμό συνδεδεμένα με το σιδηροδρομικό δίκτυο, να διαθέτουν κατάλληλες υποδομές για τη χρήση βιο-κηροζίνης. Εκτενή αναφορά πραγματοποίησε και στο ζήτημα των οικογενειακών επιχειρήσεων και των ΜμΕ που βρίσκονται αντιμέτωπες με την ψηφιακή και πράσινη μετάβαση, τις νέες ταξιδιωτικές τάσεις αλλά και την αύξηση των τιμών. Η ΕΕ οφείλει να παρέχει πρακτική βοήθεια προς αυτές σε άμεση συνεργασία με τις Περιφέρειες, οι οποίες έχουν καλύτερη εικόνα των αναγκών τους. Επεσήμανε την ανάγκη οι δράσεις τρίτων φορέων του τουρισμού όπως του ETTC να συνδεθούν με καλύτερο τρόπο με τις δράσεις της ΕΕ.

Η **Valentina Superti**, προϊσταμένη της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜμΕ (DG GROW) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπενθύμισε πως η **Ευρώπη συνεχίζει να αποτελεί το δημοφιλέστερο τουριστικό προορισμό στον κόσμο** και ο τουρισμός συμβάλει στο 10% του ΑΕΠ της ΕΕ, ενώ 13 εκ. θέσεις εργασίας οφείλονται σε αυτόν άμεσα ή έμμεσα. Κεντρικός στόχος της ΕΕ είναι να διατηρήσει αυτή τη θέση και στο μέλλον και να **καταστεί ο βασικός διαμορφωτής τάσεων (trendsetter) διεθνώς σε θέματα πράσινης μετάβασης**. Δεδομένου ότι το τουριστικό οικοσύστημα είναι εξαιρετικά ετερογενές, με δρώντες που δραστηριοποιούνται σε πολλαπλά επίπεδα, η επίτευξη των ανωτέρω στόχων και η εξεύρεση πρακτικών λύσεων σε ζητήματα όπως η από-ανθρακοποίηση των μεταφορών και των καταλυμάτων, θα αποτελέσουν σημαντικές προκλήσεις.

Ιδιαίτερη αναφορά πραγματοποίησε στις **τουριστικές ΜμΕ**, που αποτελούν το 99% του τουριστικού οικοσυστήματος. Τόνισε πως οι ΜμΕ δίνουν καθημερινό αγώνα για επιβίωση και δεν είναι σε θέση να επικεντρωθούν σε ζητήματα εύρεσης χρηματοδότησης για τη βελτίωση των υποδομών τους. Ως εκ τούτου, η ΕΕ επικεντρώνει τις προσπάθειές της στην παροχή χρηματοδότησης, συμβουλών και καθοδήγησης (mentoring) και την ενημέρωσή τους σχετικά με τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία ενώ βασική συμβουλή που παρέχουν στις επιχειρήσεις είναι η δικτύωση (networking). Παράλληλα, κεντρικό στόχο της ΕΕ αποτελεί η

τουριστική εμπειρία να καταστεί περισσότερο συμπεριληπτική, με την ενεργή συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων στη λήψη των αποφάσεων.

Η **Kristiina Kietasaari**, προϊσταμένη του επίσημου φορέα τουρισμού της Φινλανδίας, Visit Finland, επεσήμανε πως **οι προορισμοί ανταγωνίζονται πλέον σχετικά με το ποιος είναι ο πιο βιώσιμος**, και η επιτυχία του εν λόγω εγχειρήματος θα κριθεί από την επίτευξη **ισορροπίας μεταξύ των απαιτήσεων των επισκεπτών, του τοπικού πληθυσμού και της προστασίας του περιβάλλοντος**. Ανέφερε πως στην περίπτωση της Φινλανδίας, η πλειονότητα των επιχειρήσεων είναι πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες δεν διαθέτουν τους πόρους και την τεχνογνωσία για την εφαρμογή βιώσιμων λύσεων. Στο εν λόγω ζήτημα η ΕΕ καλείται να διαδραματίσει έναν καίριο ρόλο ως **πηγή χρηματοδότησης**. Όσον αφορά την ανάγκη για **δικτύωση των επιχειρήσεων είναι πιο εφικτή και αποδοτική στο επίπεδο της περιφέρειας** και μπορεί να συμβάλλει αποφασιστικά στη μείωση του κόστους για όλους και στη αποφυγή επικάλυψης εργασιών. Προχώρησε σε συνοπτική παρουσίαση του προγράμματος Βιώσιμου Ταξιδιού της Φινλανδίας (Sustainable Travel Finland Program)²⁰ το οποίο προσφέρει σειρά εργαλείων και κατευθυντήριων γραμμών στις ΜμΕ του τομέα. Επιπροσθέτως, αναφέρθηκε στη **σημασία των δεικτών** για την μέτρηση βασικών τουριστικών μεγεθών και υπογράμμισε πως ο δείκτης καταγραφής της ικανοποίησης των επισκεπτών αποτελεί το βασικό εργαλείο καταγραφής του βαθμού στον οποίο επετεύχθη ο βασικός στόχος των προορισμών, δηλαδή η παραγωγή θετικών εμπειριών.

Συμπεράσματα

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, οι συμμετέχοντες ανέλυσαν μία σειρά από θεματικές που αναμένεται να καθορίσουν το μέλλον του ευρωπαϊκού τουρισμού. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε ζητήματα που αφορούν τη βελτίωση των διαδικασιών εισόδου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (σύστημα ETIAS, θεώρηση εισόδου Schengen), την ανάδειξη της βιωσιμότητας ως ταξιδιωτικής τάσης και κινήτρου επιλογής προορισμού, τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που αναδύονται για τις τουριστικές ΜμΕ αλλά και τη σημασία του σιδηροδρομικού δικτύου για τον τουρισμό, των αφορολόγητων αγορών κ.ά.

²⁰ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.visitfinland.fi/en/liiketoiminnan-kehittaminen/vastuullinen-matkailu/sustainable-travel-finland>